

Sisällys

Esipuhe	5
OSA 1 TAVOITTEEKSI TERVEYS	
1 Miksi tämä kirja?	14
Mutta miksi juuri nyt?.....	15
Mistä lääkkeitä voimavarojen ja tarpeiden ristiriidan ongelmaan?.....	16
2 Tavoitteena terveys	18
Mitä terveys on?.....	18
Terveyden itseisarvo ja välinearvo.....	19
Armeliaisuudesta aloitettiin.....	19
– mutta taloudellinen tuki perusteltiin välinearvolla.....	20
Miksi ihminen ei ole terve?.....	21
Mistä ihminen voisi itse vastata?.....	23
Miten terveys palautuu?.....	23
Parantaa – vai hoitaa?.....	27
3 Ehkäistä – vai hoitaa?	28
Miksi painopisteen siirtäminen on niin vaikeaa?.....	28
Ex ante – ex post.....	29
Poliittinen ohjaus ja terveyden edistäminen.....	30
Poliittisen ohjauksen laaja tehtäväkenttä.....	31
Lobbauksen helpous.....	32
Poliitikkokin on vain ihminen.....	33
4 Hoiva ja hoito	34
Hoidon ja hoivan tavoitteet.....	34
Hoidon ja hoivan ero – veteen piirretty viiva vai jotain selvempää?.....	36
OSA 2 ETENEMME EKONOMIAAN	
5 Mitä on ekonomia?	40
Miksi niukkuus tuntuu vain pahenevan?.....	40
Onko hoidon tarve sama asia kuin hoidon kysyntä?.....	41
Mikä on jokaisen hoidon todellinen kustannus?.....	42
6 Terveyspalvelu on erikoinen hyödyke	44
Tuottavuuden ja tehokkuuden käsitteet.....	44
Olemmeko palvelualalla vai investoimassa pärjäämiseen?.....	46

Miten terveydenhuollon tuottavuutta voidaan mitata?	47
Maassa maan tavalla	48
Miten tuottavuutta voidaan tukea?	49
7 Mikä tekee palvelusta kalliin?	51
Hoidon työvoimavaltaisuus kasvattaa kustannuksia	51
Työ on tiimityötä	53
Eikä varallaolokaan ole ilmaista	54
Hoidon keskittäminen	55
Entä jos hoito on samanaikaisesti työvoima-, laite- ja kulutustavaraintensiivistä?	56
Takaavatko pienet yksikkökustannukset tuntuvan kustannusvaikuttavuuden?	57
Hoitokomplikaatiot kasvattavat kustannuksia	58
Tehostamme hoitoa – ja kustannukset kasvavat: miksi?	59
 OSA 3 VAIKUTTAVUUDEN VAATIMUS	
8 Mitä hoidon vaikuttavuus on?	64
Vaikuttavuus on koko toiminnan laadun tärkein erillinen tekijä	65
Vaikuttavuuden arvioinnin lyhyt historia	65
Deduktio hoitomenetelmiä ohjaamassa	67
9 Miten vaikuttavuutta mitataan?	71
Miksi RCT rakennetaan juuri näin?	71
Kirurgisten erikoisalojen tutkimustyö	73
Arviointi on kansainvälisesti verkottunutta toimintaa	74
Erillisistä tutkimuksista meta-analyyseihin	75
Teknologian arviointi koskee teknologiaa, ei sen kustannuksia	76
10 Vaikuttavuudesta kustannusvaikuttavuuteen	78
Ongelmia on ja taloudellista arviointia tarvitaan	80
Kustannusten ja vaikuttavuuden nelikenttä	82
Vaikeita valintoja?	85
Kustannuksiltaan kallis hoito voi sittenkin olla edullisin	85
11 Mistä saadaan kustannusvaikuttavuuden numerot?	88
Kustannusvaikuttavuutta on voitava mitata ja suhteuttaa se vaurauteen	88
Paljonko olemme valmiita maksamaan laatupainotetusta elinvuodesta?	91
Miksi hoitomahdollisuudet vaihtelevat maittain?	92

12 Arvoista, oikeudenmukaisuudesta ja vähän kustannuksistakin	96
Terveysarvoilla on järjestyksensä.....	99
Mitä oikeudenmukaisuudella oikeasti tarkoitetaan tai voidaan tarkoittaa?	100
Oikeudenmukaisuus ja yhdenvertaisuus	101
Terveysekonomia käsittelee muitakin kuin terveydenhuollon ”omia” kustannuksia.....	102
13 Tuotetun rajahyödyn ratkaiseva merkitys	104
Hoitovolyymi ja hoidon vaikuttavuus eivät kasva samassa suhteessa	104
Miksi RCT ei olekaan pääteasema?.....	106
Rajahyödyn määritelmä ja Kekon kukkula.....	108
14 Rajahyödyistä kohti hoidon rajoja	117
Mutta kukkualta voidaan pudota myös suoraan alaspäin	118
Miten terveydenhuollon tuottama kokonaishyöty voitaisiin maksimoida?	120
Hoidon priorisointi: mitä se on ja mitä se ei ole?	121
Missä vaiheessa jo aloitetusta hoidosta voidaan luopua?.....	124
15 Taloudellisen arvioinnin menetelmät	126
Kustannusten minimointianalyysi (Cost-Minimization Analysis, CMA)	126
Kustannusvaikuttavuusanalyysi (Cost-Effectiveness Analysis, CEA)	128
Kustannusutiliteettianalyysi (Cost-Utility Analysis, CUA)	128
Kustannushyötyanalyysi (Cost-Benefit Analysis, CBA)	130
OSA 4 TERVEYDENHUOLLON LAATUA MÄÄRITTELEMÄÄN	
16 Mielikuvista mittaamiseen	134
Laatukeskustelun alkuvuodet	136
Laatu ja terveydenhuollon kolmijalka	136
Laadun ulottuvuudet ovat määriteltävissä	137
Miksi eri intressiosapuolten laatupainotukset vaihtelevat?	139
Miten terveydenhuollon laatu vaikuttaa palveluiden valintaan?.....	140
17 Mistä saadaan laadun mittareille numeroarvot?	141
Laadun mittaaminen	144
Milloin laatua koskevan ohjaustiedon olisi oltava käytettävissä?.....	148

Kohti arkitoiminnan vaikuttavuuden mittaamista	148
Potilaan kokonaisriskin arviointi	150
Integraatitavoite pakottaa pienet tuottajat liittymään yhteen.....	151
OSA 5 RAHA OHJAA JA RAHALLA OHJATAAN	
Opas kirjan loppuosan ymmärtämiseksi.....	156
18 Markkinoiden vahvuudet ja heikkoudet	158
Markkinat ja vakuutusuojan rakentamispakko	158
Markkinoiden toimintaperiaatteet.....	158
Terveystuoto: business as usual?	160
Vakuutukset muuttavat markkina-asetelmaa	161
Vakuutukset kovan onnen puskureina	162
19 Yksityiset terveystuotokset ja luotsattu hoito	165
Kaikki riskit eivät jakaudu tasaisesti yhteiskunnassa – kaikki eivät tarvitse kaikkia vakuutuksia	166
Vakuutusuoja voi vaikuttaa vakuutetun käyttäytymiseen	167
Kohti integroituvia vakuutusjärjestelmiä	170
Valinnanvapaus voidaan tulkita monella tavalla väärin.....	172
20 Kaupallisesta vakuutustoiminnasta sosiaalivakuutukseen.....	174
Tulonsiirrot ja rahoituskuorman yhteiskunnallinen jakautuminen	175
Kerrataan: kuka on terveystuotosten asiakas?	176
Maksajan, järjestäjän ja tuottajan suuruussuhteet	177
Care paradox – Suomen todellinen ongelma	179
Apua yksityistämisestä ja kilpailusta?.....	179
Yksityistämisen seurannaisvaikutuksia.....	180
21 Julkiset hyvinvointipalvelut ja rahan liikkeet	181
Paljonko rahaa hyvinvointisektorille tulisi kerätä?	181
Kustannusten kasvulla on kattoja.....	184
Voimavarojen keräämisen periaatteet	185
Terveystuotoa hahmottelemaan.....	189
Mistä on maksettu, mistä maksetaan ja mistä pitäisi maksaa?190	
Eri korvausperusteet, täysin erilaiset tulokset	191
Mitä poliittisen järjestelmän tulisi seurata?	192
Miten toiminnan tuloksellisuutta tulisi arvioida poliittisella tasolla?	194

22 Terveysthuollon kustannuskehityksen hallinta ...	197
Monet tekijät kasvattavat samanaikaisesti terveydenhuollon kustannuksia	199
Kustannusten kasvu ja ylihoiton uhka	202
Mahdollisuudet vaikuttaa hoidon tarpeeseen	203
Mahdollisuudet vaikuttaa vakuutetun käyttäytymiseen	204
Mahdollisuudet vaikuttaa tuottajan käyttäytymiseen	207
DRG-järjestelmän merkitys	210
23 Palveluintegraatio ja väestötasoinen kapitaatorahoitus: kustannusten hallinnan kulmakivet.....	212
Mahdollisuudet vaikuttaa järjestäjän toimintaan	212
Integraation kivinen polku.....	213
Horisontaalisen integraation pulmia.....	216
Integroidun järjestelmän rahoitus	217
Kiinteä potilas-lääkärisuhde, integraation kova ydin.....	219
Palvelumuotoilu.....	220
Integraatio ja alihankinta	222
Mahdollisuudet vaikuttaa maksajan päätöksiin.....	224
Onko kapitaatioon Suomessa pitkä matka?.....	227
Kapitaatio, aluepohjainen järjestelmä ja hoidon kilpailuttaminen	229
Kertausta: priorisoinnin kolme tasoa	231
OSA 6 TERVEYDENHUOLLON JOHTAMISESTA	
Johtaminen ei ole hallinnointia	234
Mitä johtaminen sitten on?.....	235
Onko julkisen terveydenhuollon johtamisessa jotain erikoista?.....	235
Johtaminen voidaan määritellä myös toiminnan laadun parantamiseksi.....	239
Terveysthuollon johtajan työkalupakki	240
Pakin ensimmäinen lokero, tieto	240
Pakin toinen lokero, taito	241
Pakin kolmas lokero, tahto.....	242
Kohti hyvää palvelujärjestelmää	243
Akronyymiluettelo	246
Suomi–englanti-hoito- ja palvelusanastoa.....	250
Englanti–suomi-hoito- ja palvelusanastoa.....	256
Henkilöhakemisto	262